

TOHOLAMPI
luonnollinen kotilaakso

Toholammin kunnan osavuosisikatsaus

1.1.-31.8.2024

Kh 21.10.2024

Kv 4.11.2024

Sisällys

Sisällys	2
YLEINEN KEHITYS	3
TALOUDEN KEHITYS	4
OSASTOT	6
Hallinto-osasto	6
Lomatoimen osasto	10
Tekninen osasto	13
Sivistysosasto	16
Sivistystoimen hallinto	16
Kasvatus- ja opetuspalvelut	17
Vapaa-aikapalvelut	26
Käyttötalous yhteensä	33
INVESTOINTIEN TOTEUMA	34
KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS	35
YHTIÖT	38
Viemäri Oy	38
Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %)	40
Toholammin Kehitys Oy (100 %)	42
Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)	43

YLEINEN KEHITYS

Asukasluku kuukausittain 2023–2024

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2024	2846	2848	2844	2836	2838	2849	2846	2827				
2023	2903	2907	2908	2904	2899	2894	2886	2874	2864	2858	2853	2850

Toholammin kunnan asukasluku elokuun 2024 lopussa oli 2827 henkilöä. Asukasluku on laskenut vuoden takaiseen ajankohtaan 47 henkilöllä (muutos –1,6 %). Nettomuuton osalta kunnan väkiluku kasvoi tammi–kesäkuussa 2024 yhteensä neljällä henkilöllä. Vuonna 2023 nettomuutto oli 45 muuttota tappiollinen. Vuoden 2023 lopussa Toholammin väestöstä 2,2 % on ollut muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä.

Lähteet: Tilastokeskus, Väestörekisterikeskus. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

Työttömyysaste kuukausittain 2023–2024

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2024	8,1	7,6	7,4	7,1	6,2	7,1	8,0	7,1				
2023	6,0	6,3	6,7	6,6	6,1	7,0	7,3	6,0	6,6	6,6	6,4	7,6

Toholammin työttömyysaste oli elokuussa 2024 (uusin saatavilla oleva tilastotieto) 7,1 %. Työttömyysaste nousi vuoden takaiseen ajankohtaan nähden 1,1 prosenttiyksikköä. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella työttömyysaste oli tarkasteluajankohtana 6,7 %, joka on Manner-Suomen matalin toteuma ja selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon (10,4 %).

Työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä Toholammilla oli elokuun 2024 lopussa 82 henkilöä, mikä on kymmenen vähemmän kuin heinäkuussa. Vuodentakaiseen verrokkiajankohtaan nähden työttömien kokonaismäärä on kuitenkin kasvanut 13 henkilöllä (8/2023; 69 hlöä, muutos + 7,1 %). Työttömistä työnhakijoista 35 henkilöä oli yli 50-vuotiaita ja 27 henkilöä pitkäaikaistyöttömiä. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 14 henkilöä. Kunnan alueella oli avoimia työpaikkoja elokuun 2024 lopussa viisi kappaletta.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistoon elokuun 2024 aikana 1 505, mikä on 509 vähemmän (- 25,3 %) kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Elokuun aikana avoinna oli yhteensä 2 344 työpaikkaa, mikä oli 1 326 paikkaa (- 36,1 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Uusien avointen työpaikkojen määrä pienentyi useimmissa ammattiryhmissä, eniten palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmässä (- 229). Uusien avointen työpaikkojen määrä kasvoi ainoastaan asiantuntijoiden ammattiryhmässä (+ 210).

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyystietoja, Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaukset. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

TALOUDEN KEHITYS

Tuloslaskelmaosa.Elokuu2024

	2023 tilinpäätös	2024 talousarvio	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
5000 Kunnan tulovero	4 240 877,71	4 340 000,00	2 940 141,31	67,7 %	3 125 085,91
5100 Kiinteistövero.	700 179,98	815 000,00	405 543,52	49,8 %	263 783,00
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	696 228,33	589 145,00	414 847,97	70,4 %	677 090,00
Verotulot	5 637 286,02	5 744 145,00	3 760 532,80	65,5 %	4 065 958,91
5500 Yleinen valtionosuus	2 739 050,00	2 640 725,00	1 743 124,00	66,0 %	1 819 312,00
5502 Verotuloihin perust vos tasaus	1 535 334,00	1 616 834,00	1 079 736,00	66,8 %	1 023 560,00
5504 Veroperustemuutosten korvaus	0,00	694 162,00	464 672,00	66,9 %	0,00
5505 Verotulojen maksulykkäyskompen	698 965,00	0,00	0,00	0,0 %	465 976,00
5700 Opetus- ja kultt.valt.osuus	160 910,00	202 306,00	140 686,00	69,5 %	134 856,00
Valtionosuudet	5 134 259,00	5 154 027,00	3 428 218,00	66,5 %	3 443 704,00

Kirjanpidon mukaan 31.8.2024 valtionosuuksia on kertynyt 3 428 218 euroa ja se on budjetin mukainen. Kunnallisverokertymä on 46 808 euroa suurempi kuin budjetti. Osuus yhteisöveron tuotosta on 22 085 euroa suurempi kuin budjetti. Elokuun loppuun mennessä kiinteistöveroja kertymä on noin 137 790 euroa alle budjetoidun.

Valtionosuudet ja verotulot yhteensä ovat toteutuneet 76 697 euroa alle budjetoidun.

TULOSLASKELMA

Elokuu2024	2023 tilinpäätös	TA2024	TOT2024	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot	19 410 008	18 240 425	13 055 189	72 %	12 538 177
Maksutuotot	2 811 549	2 827 500	1 748 452	62 %	1 765 108
Tuet ja avustukset	456 297	463 200	274 695	59 %	353 282
Muut toimintatuotot	1 592 843	1 286 816	1 032 101	80 %	855 427
TOIMINTATUOTOT	24 270 697	22 817 941	16 110 437	71 %	15 511 993
Henkilöstökulut	-23 844 195	-23 281 937	-15 080 203	65 %	-15 372 830
Palvelujen ostot	-5 566 498	-5 793 906	-3 642 965	63 %	-3 293 963
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 066 461	-1 929 989	-1 124 905	58 %	-1 313 941
Avustukset	-1 404 347	-1 294 700	-924 227	71 %	-893 347
Muut toimintakulut	-715 832	-228 434	-312 277	137 %	-177 693
TOIMINTAKULUT	-33 597 334	-32 528 966	-21 084 576	65 %	-21 051 774
TOIMINTAKATE	-9 326 637	-9 711 025	-4 974 139	51 %	-5 539 780
Verotulot	5 637 286	5 744 145	3 760 533	65 %	4 065 959
Valtionosuudet	5 134 259	5 154 027	3 428 218	67 %	3 443 704
Rahoitustuotot ja -kulut	-245 545	-248 900	-52 063	21 %	-170 656
VUOSIKATE	1 199 363	938 247	2 162 548	230 %	1 799 226
Poistot ja arvonalentumiset	-1 075 940	-934 252	-635 721	68 %	-604 399
TILIKAUDEN TULOS	123 423	3 995	1 526 828	38 214 %	1 194 827
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	123 423	3 995	1 526 828	38 214 %	1 194 827

Kirjanpidon mukainen tuloslaskelma 31.8.2024 on 1 526 828 euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot ovat toteutuneet 71 % budjetoidusta. Käyttötalouskulujen toteuma on 65 % eli 601 401 euroa alle budjetoidun. Toimintakate on toteutunut 51 %:sti. Myyntituloissa ja avustustuloissa on ennakkoon tulleita eriä, mitkä sisältyvät tulokseen.

OSASTOT

Hallinto-osasto

Vastuutoimielin: Kunnanhallitus

Vastuuhenkilöt: Kunnanjohtaja
Hallintojohtaja

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa. Hallinto-osasto huolehtii myös tietohallintopalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista.

Toiminnan painopisteet

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä, henkilöstön hyvinvointi heijastuu organisaation menestymiseen ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntäjän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä. Työntekijöitä kannustetaan osallistumaan koulutuksiin ja kehittämään omaa osaamistaan.

Kunta jatkaa päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä kannustetaan terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan e-Passi-palvelun avulla sekä työsuuhdepolkupyöräedulla, joka otettiin kunnassa käyttöön vakituisen henkilöstön osalta kesällä 2023.

Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja määrätietoisesti yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden kustannuksia saadaan alennettua. Painopistettä on siirretty edelleen sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan.

Kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää ja tiedottamista kehitetään edelleen. Kunnan intranet on pääasiallinen sisäisen viestinnän kanava ja koko henkilöstö on velvoitettu seuraamaan siellä tapahtuvaa tiedottamista säännöllisesti. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Tavoitettavuus on ollut hyvällä tasolla. Kunnan verkkoviestintä on aktiivista ja ajantasaisista. Nettisivut ovat ajan tasalla ja siihen panostetaan edelleen.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat, asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esihenkilöiden johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano tulee olemaan toiminnan painopisteenä edelleen vuoden 2024 toiminnassa. Tiedonhallintamalli sekä tiedonohjaussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa syksyllä 2023. Tiedonohjaussuunnitelma ohjaa Dynasty-asianhallintajärjestelmää ja sitä tulee päivittää puutteiden ilmetessä tai uusien säädösten voimaantullessa. Tiedonhallintamallin jatkotyöstäminen on sekä hallinto-osaston että it-yksikön yhteinen tehtävä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Tilanne 31.8.2024
Henkilöstön työn ja osaamisen kehittämisen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta. Esihenkilötaidot ja henkilöstöjohtaminen kehittyy (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen. Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen, käytössä FCG:n sekä KT:n koulutukset. Koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.	Käynnissä Jatkuva
Työhyvinvoinnin kehittämisen	Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti. Työterveyshuollon menojen seuranta.	Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Kehityskeskusteluista saadun palautteen hyödyntäminen/jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.	Toteutunut Jatkuva seuranta Toteutettu
Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää. Velkamäärä euroa/asukas	Talouden analyysien laadinta säännöllisesti johtoryhmälle. On varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimenpiteisiin taloustilanteen muuttuessa.	Jatkuva seuranta Varaudutaan
Ulkoistetut palvelut palkka- ja taloushallinto	Toiminnan sujuvuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa.	Säännölliset viikkopalaverit sekä kuukausittaiset ohjausryhmät.	Säännölliset tapaamiset, jatkuva
Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen	Kunnan työpajatoiminnan kehittäminen	Pitkäaikaistyöttömiä 27

	kuntaosuus.		
Kunnan digitalisaatioasteen parantaminen	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Henkilöstön digitaalisten taitojen kehittäminen.	Sähköisten lomakkeiden käyttöönotto Järjestelmäkoulutuksia henkilöstölle.	Aloitettu Toteutettu, jatkuva

Elokuu 2024 Hallinto-osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	66 988	50 700	32 231	64 %	53 241
Tuet ja avustukset ulkoiset	133 837	123 200	13 895	11 %	72 619
Muut toimintatuotot ulkoiset	39 756	18 400	5 806	32 %	1 442
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	240 582	192 300	51 931	27 %	127 302
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	679 584	636 688	354 782	56 %	388 921
TOIMINTATUOTOT YHT	920 165	828 988	406 713	49 %	516 223
Henkilöstökulut ulkoiset	-712 477	-700 940	-422 458	60 %	-463 660
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 130 929	-1 011 389	-759 885	75 %	-661 923
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-33 252	-25 700	-10 969	43 %	-21 646
Avustukset ulkoiset	-146 282	-148 000	-136 077	92 %	-104 978
Muut toimintakulut ulkoiset	-24 472	-12 150	-11 242	93 %	-19 739
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-2 047 412	-1 898 180	-1 340 633	71 %	-1 271 945
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-135 098	-155 428	-97 649	63 %	-87 794
TOIMINTAKULUT YHT	-2 182 510	-2 053 608	-1 438 281	70 %	-1 359 739
NETTO ENNEN POISTOJA	-1 262 345	-1 224 620	-1 031 568	84 %	-843 516
NETTO	-1 262 345	-1 224 620	-1 031 568	84 %	-843 516

Toholammin kunnassa ja kuntakonsernissa on noudatettava tarkkaa taloudenpitoa nyt ja tulevina vuosina.

Yritystoiminta

Toholampi on edelleen vahvan ja kehittyvän maatalouden (erityisesti maidon tuotanto) ja elintarvikejalostuksen aluetta ja merkittävänä vahvuutena ovat maatalouden tuotteet ja jatkojalosteet (ml. energia) sekä juomateollisuus. Näiden lisäksi Härkänevan alueelta löytyy vahvaa robotiikan ja logistiikkajärjestelmien hallintaa. Tulevaisuutta Toholammilla rakennetaan uusiutuvien bio- ja kiertotalouden tuotteiden hyödyntämiseen ja jatkojalostamiseen. Selvitys on käynnistetty biokaasunjakelun käynnistämiseksi myös Toholammin kuntakeskuksessa yhteistyössä yrittäjien kanssa.

Suunnitelmat ovat valmiina tuulivoimarakentamiselle. Maakuntakaavan valmistuminen siirtyy vuodelle 2025 ja tämä hidastaa uusien tuulivoimalaitosalueiden ja

aurinkovoimalaitosalueiden rakentamisen edistymistä Toholammin kunnan alueella. Kuntastrategia on käytössä, (Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla) tukee aktiivista elinkeinotoiminnan toteuttamista ja kehitystyötä. Käytössä on myös elinkeino-ohjelma, jota hyödynnetään yhteistyössä yritysten ja Kaustisen seutukunnan kanssa Toholammin kunnan kehittämisessä. EU-hankerahoitukset edellyttävät myös strategista suunnittelua tulevaisuuden kehitystyölle.

Alueen vahvuuksina aktiivisen elinkeinoelämän lisäksi nostetaan hyvinvoiva kuntalainen, viihtyisä asuminen jokilaaksomaisemineen ja luontoineen, sekä palveleva, tasapainoista taloutta harjoittava kunta.

Kunnan kehitystä haastavat edelleen erityisesti pitkään jatkunut yleinen rakennemuutos maassamme, pienentyvä kunnan väkiluku ja ikääntyvä väestö. Kunnan elinvoiman merkittävimmät panostukset liittyvät erityisesti taloustilanteen parantamiseen. Ikääntyvä väestö nähdään voimavarana. Uudet työpaikat mahdollistavat myönteisen kehityksen onnistumisen. Mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen on olemassa.

Kotikoulun (Artesaani opisto) alueet on saatu kunnan käyttöön kokonaisuudessaan. Koulukeskuksen alueen ja ympäristön keittämistyötä jatketaan. Nuorisolle on avattu toimintatilat Kotikoululle. Tilojen monipuolista hyödyntämistä lisätään kuntalaisten ja koulujen käytössä. Kunta on mahdollistanut kyläkoulut Viitojalla, kirkonkylällä, Kleemolassa ja Sykäräisissä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden painopisteenä on edellisvuosien tapaan ollut työllisyyden kuntakokeilun kautta mahdollistettu paikallinen henkilöasiakkaiden työllisyyspalvelu sekä tiivis verkostoyhteistyö eri työllisyydenhoidon toimijoiden kanssa kunnan luonnollisessa ympäristössä. (Kaustisen seutukunta kuntien yhteisenä toimielimenä vastaa kokeilun toteuttamisesta ja resurssoinnista kuntien puolesta). Kuntakokeilu on toteuttanut kuntakokeilulain mukaisia tehtäviä 2021 vuoden maaliskuusta lähtien.

Kuntakokeilussa on tähän mennessä onnistuttu kehittämään TE-palveluiden lähipalvelua tuomalla palvelut kuntaan lähemmäksi asiakkaita. Osana työllisyyspalveluita on saatavilla työelämäohjausta, jonka tarkoitus on tukea työnhakija-asiakkaan työelämään siirtymisen nivelvaiheissa, olla asiakkaan sekä työnantajan tukena.

Toholammin kunnantalolla on ollut 2024 vuoden alusta työllisyyspalveluiden asiakkaille mahdollisuus ajanvarauksettomaan asiointiin joka kuun toinen tiistai. Kokeilun kohderyhmään kuuluvat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset.

Kunta yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa on aktiivisesti pyrkinyt edistämään heikossa työmarkkina-asemassa olevien asemaa kunnan omien panostuksien myötä pitkäaikaistyöttömien rekrytointiin. Myös jatkossa kunnilta vaaditaan panostuksia työllisyydenhoitoon erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen tukemiseen työttömyysturvan rahoitusvastuun

muuttuessa osana TE24 uudistusta. Uusi 2025 voimaan tuleva työttömyysturvan kannustava rahoitusmalli tähtää myös nopean työllistymisen tukemiseen ja työttömyyden pitkittymisen ennaltaehkäisyyn. Pohjoismainen työnhaun palvelumalli korostaa yksilöllistä työnhaun tukea ja toimii TE24-uudistuksen taustalla.

Valtioneuvosto vahvisti Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen 22.2.2024. Kokkolan kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Maakunnassa valmistellaan kuntakokeilualueen kokoista työllisyysaluetta ja valmistaudutaan työllisyydenhoidon järjestämisvastuun siirtoon valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen.

Elinkeinopalvelut toteutetaan edelleen kunnan ja Kaustisen seutukunnan kanssa yhteistyössä.

Lomatoimen osasto

Vastuuhenkilö lomituspalvelujohtaja

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuuhenkilö: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 31.8.2024 mennessä
Yhtenäiset toimintatavat	Lomituspalvelujen järjestämiseen liittyvien prosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen	Prosessien kuvaaminen, ongelmakohtien tunnistaminen ja kehittäminen Henkilöstön koulutus	Prosesseja on kuvattu, ongelmakohtia tunnistettu ja yhteisiä toimintatapoja kehitetty Lean-menetelmän avulla. Työ jatkuu.
Asiakkaat tekevät hakemukset ja lomituspyyntöjä Lomitusnetissä	Vuoden 2025 vuosilomahakemuksista 95 % tulee Lomitusnetin kautta	Asiakkaiden opastus Lomitusnetin käyttöön	Sähköisten vuosilomahakemusten määrä nähdään vasta loppuvuodesta.
Digitaalisuuden lisääminen	Sähköisten järjestelmien käytön lisääminen Henkilöstön digitaitojen	Koulutus ja käytön opastus	Toteutunut osittain Koulutusta ja opastusta lisättävä edelleen

	kehittyminen		
Työturvallisuuden parantaminen	Tilojen työolosuhdekartoitukset tehtynä vähintään kolmen vuoden välein Tapaturmien määrä	Tilakäyntien lisääminen	Eteläisen tiimin alueella työolosuhdekartoitusten tekeminen aikataulussa. Pohjoisen tiimin alueella rästejä jo edellisiltä vuosilta. Työsuojeluasiantuntija on tehnyt työolosuhdekäyntejä pääosin pohjoisen tiimin alueella. Lomitustyönohjaajat ovat tehneet työolosuhdekartoituksia ja tilakäyntejä omalla alueellaan. Myös työsuojeluvaltuutetut ovat tehneet tilakäyntejä.

Toiminta

Toimintatapojen yhtenäistämisen- ja kehittämistyötä on jatkettu edelleen. Lomahallinnon säännöllisillä viikkopalavereilla on edistetty tiedonkulkua. Lisäksi on osallistuttu Melan järjestämiin kuukausittaisiin Teams-palavereihin, joiden avulla toimintaa on yhtenäistetty valtakunnan tasolla.

Vuoden 2024 toiminnassa painotetaan työturvallisuuden parantamista. Työolosuhdekäyntejä on tehty aktiivisesti, jotta saataisiin määräaikaikäykynnit ajan tasalle. Työsuojeluasiantuntija, työsuojeluvaltuutetut ja lomitustyönohjaajat ovat jatkaneet riskien arviointityötä.

Maatalouslomittajien ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on järjestetty täydennyskoulutuksia. Maatalousalan ammattitutkinnon ryhmä on aloittanut huhtikuussa. Täydennyskoulutuksia eri aiheista (ensiapu, työturvallisuus, työhyvinvointi, alkusammutus, poikima-apu, eläintaudit ja tautisuojaus) oli keväällä 23 ryhmää ja syksyllä on 19 ryhmää.

Hallinto on osallistunut ammatillista osaamista tukevaan koulutukseen mm. palvelussuhdeasioista. Osa hallinnon henkilöstä osallistui Melan järjestämään valtakunnalliseen lomituspalveluiden 50-vuotisjuhlaan.

Henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseksi on tehty tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Työplus Oy huolehtii Terveystalon ja Mehiläisen kanssa tekemillään kumppanuussopimuksilla, että koko alueella on tasalaatuiset työterveyshuollon palvelut. Työterveysneuvotteluja on käyty useita. Maatalouslomittajille on haettu oma Kiila-kuntoutusryhmä ja syksyllä haetaan uusi ryhmä. Kunnassa toteutettiin työhyvinvointikysely, joka kohdistettiin myös lomituspalveluhenkilöstöön. Suurin osa kunnan henkilöstöstä työskentelee lomituspalveluissa. Jatkossa on tarkoituksen mukaista kiinnittää huomiota siihen, että lomituspalveluihin kohdennettavan työhyvinvointikyselyn kysymykset on laadittu siten, että tuloksia voidaan hyödyntää.

Maatalouslomittajille on järjestetty 10 alueellista lomittajapalaveria, jossa on käyty läpi toimintatapoja ja käyty keskustelua yhteisistä asioista.

Sidosryhmäyhteistyötä on tehty järjestämällä yhdessä MTK:n kanssa lomituspalveluiden keskustelutilaisuus, johon osallistui myös Melan edustaja. Toinen ajankohtauskatsaus pidettiin Teamsin välityksellä. MTK:n keskusliiton johtokunta kävi kesäkiertueellaan vierailulla ja tutustumassa Toholammin lomituspalveluihin.

Henkilöstöä on rekrytoitu sekä hallintoon että lomitustyöhön. Avoimna olleista viidestä vakituisesta maatalouslomittajan toimesta täytettiin kolme. Toisessa haussa avoimna oli 10 paikkaa, joista saatiin täytettyä seitsemän.

Lomatoimen osaston tulos muodostuu:

3000 Lomatoimen hallinto	274.940 e
3010 Maatalouslomitus	993.130 e
3020 Turkistarhaajien lomitus	180.785 e
yhteensä	1.448.855 e

3010 Maatalouslomitukseen ja 3020 Turkistarhaajien lomitukseen on saatu ennakoita enemmän kuin kirjanpidon mukaiset toteutuneet kustannukset.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen käyttökustannusten rahoitukseen tehdään ennakontarkastus vielä loppu vuodesta. Sekä maatalousyrittäjien että turkistuottajien lomituspalveluista tehdään lopulliset vuoden 2024 toimintaa koskevat valtionkorvausselvitykset vuoden 2025 keväällä. Jos maksetut ennakot ylittävät toiminnasta aiheutuneet kustannukset, kunta joutuu palauttamaan liikaa saadut ennakot Melalle. Jos maksetut ennakot eivät riitä kattamaan toiminnasta aiheutuneita valtionkorvaukseen oikeuttavia kustannuksia, Mela maksaa kunnalle lisää valtionkorvausta.

Elokuu 2024 Lomatoimen osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	18 387 887	17 654 012	12 681 865	72 %	11 784 154
Maksutuotot ulkoiset	2 689 327	2 418 000	1 671 225	69 %	1 686 771
Tuet ja avustukset ulkoiset	96 583	117 000	0	0 %	0
Muut toimintatuotot ulkoiset	196 378	0	147 847	0 %	500
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 370 174	20 189 012	14 500 937	72 %	13 471 425
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	0	0	-40	0 %	0
TOIMINTATUOTOT YHT	21 370 174	20 189 012	14 500 897	72 %	13 471 425
Henkilöstökulut ulkoiset	-16 710 713	-16 324 481	-10 480 327	64 %	-10 485 705
Palvelujen ostot ulkoiset	-2 275 646	-2 395 997	-1 485 874	62 %	-1 283 352
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-156 157	-170 500	-122 660	72 %	-90 729
Avustukset ulkoiset	-1 101 625	-972 000	-675 047	69 %	-668 537
Muut toimintakulut ulkoiset	-238 810	-67 000	-176 580	264 %	-27 884
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-20 482 952	-19 929 978	-12 940 488	65 %	-12 556 207
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-440 840	-259 033	-111 554	43 %	-223 187
TOIMINTAKULUT YHT	-20 923 792	-20 189 012	-13 052 042	65 %	-12 779 394
NETTO ENNEN POISTOJA	446 382	0	1 448 855	852 267 323 %	692 031
NETTO	446 382	0	1 448 855	852 267 323 %	692 031

Tekninen osasto

Vastuhenkilö   tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen ja ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennustarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa. Toholammin kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen Lupapiste-asiointipalvelu, jonka kautta haetaan rakennusvalvonnan alaisia lupia ja ilmoituksia, kuten rakennus-, toimenpide- ja purkuluvat. Rakennuslupia on myönnetty alkuvuonna 12 kpl, toimenpidelupia 5 kpl (maalämpö, aurinkosähköjärjestelmä), purkulupia/ilmoituksia 3 kpl ja maisematyölupia 1 kpl, taajama-alueella ilmoitus piharakennuksesta 1 kpl.

Asemakaavamuutos Soiten aloitteesta on saavuttanut lainvoiman. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa uuden pelastuslaitoksen ja ensihoitokeskuksen asemapaikan rakentaminen. Takkukankaan tuulipuiston yleisten vaikutusten arviointiohjelman (YVA) ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) yleisötilaisuus huhtikuussa. Keski-Pohjanmaanliiton toimesta tehtävän 6. vaihemaakuntakaavan valmistumisajankohta on muuttunut. Aiemmin 6. vaihemaakuntakaavan oli suunniteltu valmistuvan marraskuuhun 2024 mennessä. Uusi arvioitu ajankohta on vuoden kesän 2025 aikana. Täten talousarvion tulopuolelle määritellyt Pitkälähdon tuulipuiston rakennuslupatuotot eivät toteudu vuoden 2024 aikana. Pitkälähdon tuulipuiston toimijan, Tuulikolmio Oy:n, kanssa on käyty keskustelua hankkeen etenemisestä 6. vaihemaakuntakaavaa silmällä pitäen. WPD:n kaavapäivitykset Länsi-Toholammin ja Toholampi-Lestijärvi tuulipuistojen osalta ovat kesken. Tavoitteena on myllyjen kokonaiskorkeuden ja tehojen nostaminen.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Ympäristötarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2 työpäivää viikossa. Toukokuussa suoritettiin ympäristökatselmus, johon osallistuivat ympäristötarkastaja, rakennustarkastaja sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan edustaja. Ympäristönsuojelulain, maa-aineslain ja jätelain mukaista valvontaa on suoritettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Käsittelyssä ollut muutamia ympäristölupahakemuksia sekä niiden täydennyksiä. Yksi uusi ympäristölupa on myönnetty ja yksi polttoaineen jakeluasema on rekisteröity.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito ja rakentaminen

Kiinteistönhoidossa tammi-elokuun aikana oli yleisesti normaaleja korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Talvikuukausina rakennettiin kunnan varikolla neljä pihavarastorakennusta Sykäräisen

koululle/päiväkodille sekä Sateenkaaren päiväkodille. Varastot asennettiin kohteisiinsa elokuussa. Pieniä remontteja on tehty Kleemolan koululla ja terveystieteiden keskuksella. Sateenkaaren päiväkodilla uusittiin sisäänkäyntien terassilaudoituksia ja korjattiin piharakennuksien ulkolaudoituksia. Osa kirvesmiestyöresursseista on kohdentunut myös Toholammin Vuokra-asuntojen kiinteistöjen korjauksiin. Huhtikuun loppupuolella aloitettiin alkuvuoden aikana kilpailutettu kunnantalon käyttövesiputkiremontti, jossa rakennustekniset työt suoritetaan kunnan omana työnä. Sykäräisen koululle on uusittu talotekniikkaa. Sykäräisen koululle jouduttiin uusimaan ukkosen särkemiä sekä kiinteistön että koulun käytössä olevia laitteita.

Kuusistontien korjauksen osalta on tiessä vielä muutama suurempi kivi, joita ei ole vielä poistettu. Asfaltointi sekä tien ja kevyenliikenteenväylän välissä olevan nurmialueen työt siirtyvät kesälle 2025. Taajama-alueella olevia sorateitä lanattiin, sorastettiin ja suolattiin tarpeen mukaan. Taajama-alueella olevilta kunnan alueilta suoritettiin puuston harventamista.

Ruokahuolto

Kunnan toimesta valmistetaan koulujen, päiväkodin ja henkilökunnan ruoka sekä kotipalveluruoka. Huhtikuun alussa aloitti 6,5 kuukauden määräaikaisella sopimuksella ruokahuollon ja siivousyksikön yhteinen työntekijä, joka työskenteli ensimmäiset 2 kuukautta ruokahuollossa, 3 kuukautta siivousyksikössä ja palasi ruokahuoltoon 1,5 kuukaudeksi. Uusi työntekijä helpotti työntekijätilannetta ja ruokahuoltopäälliköllä on ollut paremmin aikaa hallinnollisiin tehtäviin. Määräaikainen työntekijä on lisännyt palkkakuluja.

Ruokahuolto työskennellyt Fodbarin kanssa yhteisellä keittiöllä runsaan vuoden. Pääosin toiminta yhteisessä keittiössä on sujunut hyvin. Myös yhteistyö Fodbarin esihenkilöiden kanssa on sujunut hyvin. Henkilöstöä elokuun lopussa 9,2 + esihenkilö, yhteensä 10,2. Tulopuolella on nostettu ulkopuolisten ruokailijoiden ateriamaksua elokuun alusta. Ruokahuollossa, menot ja tulot eivät kerry tasaisesti ympäri vuoden, vaan koulujen loma-ajat vaikuttavat niihin. Männistön keittiöllä on suoritettu uunien ja kylmiöiden korjauksia kevään ja kesän aikana, joista on kertynyt korjauskustannuksia.

Siivousyksikkö

Siivoustoimi tuottaa ja ylläpitää taloudellista ja tarkoituksenmukaista siivouksen laatutasoa kaikissa kunnan kiinteistöissä, pois lukien tilat, joissa toimii Soite. Henkilöstömäärä elokuun lopussa 9 + esimies, yhteensä 10. Henkilöinä 10 + esimies = 11. Poissaoloja vain 9pv, joista kaikki todistuksella.

Henkilöstöpalavereita kesästä ja kesälomista johtuen pidettiin 3 kertaa. Perussiivoukset kiinteistöissä tehty, käytännötilojen puu- ja metallipuoli jäi siellä olleen käytön takia tekemättä. Siivoustunteja touko-elokuussa 4570 tuntia, joista esihenkilön tekemiä 103 tuntia. Siivousyksikön koneissa ollut normaalia enemmän huoltotarvetta. Hankittu vain mitä on tarvittu ja talous on plussan puolella.

Elokuu 2024 Tekninen osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	458 425	194 753	129 267	66 %	394 350
Maksutuotot ulkoiset	20 197	303 000	14 686	5 %	14 082
Tuet ja avustukset ulkoiset	91	0	0	0 %	91
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 302 127	1 258 716	859 983	68 %	840 101
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 780 840	1 756 469	1 003 936	57 %	1 248 623
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	3 369 555	3 626 507	2 275 262	63 %	2 180 518
TOIMINTATUOTOT YHT	5 150 395	5 382 976	3 279 198	61 %	3 429 141
Henkilöstökulut ulkoiset	-1 300 683	-1 148 860	-730 985	64 %	-945 576
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 451 675	-1 588 259	-920 782	58 %	-930 185
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-1 579 410	-1 452 959	-800 170	55 %	-984 548
Muut toimintakulut ulkoiset	-350 046	-64 120	-38 595	60 %	-60 516
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-4 681 814	-4 254 198	-2 490 532	59 %	-2 920 825
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-899 924	-966 500	-582 648	60 %	-579 226
TOIMINTAKULUT YHT	-5 581 738	-5 220 699	-3 073 180	59 %	-3 500 051
NETTO ENNEN POISTOJA	-431 343	162 277	206 018	127 %	-70 910
Poistot ja arvonalentumiset	-1 027 927	-865 895	-582 374	67 %	-573 319
NETTO	-1 459 270	-703 617	-376 356	53 %	-644 229

Sivistysosasto

Toimielin ja vastuhenkilö:

Sivistyslautakunta, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Lautakunnan tehtäväalueeseen kuuluu myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden sekä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden edistäminen.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä.

Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin. Sivistysjohtaja toimii kunnan hyvinvointikoordinaattorina.

Sivistystoimen hallinto tekee tiivistä yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien kanssa sivistyspalveluiden kehittämiseksi. Erityisesti hanketoiminta Kaustisen seutukunnan ja Perhon kuntien kesken on tiivistä ja erilaisia yhteistyömahdollisuuksia etsitään aktiivisesti.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksin kuntastrategiaa	Sivistyslautakunta kokoontui 4.3., 4.4., 14.5. ja 18.6.
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Varataan 50 000 € KanTo-kansalaisopiston toimintaan Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksin	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen	Kansalaisopiston toteuma 53,4 % Konservatorion kevätlukukauden kuntaosuus maksettu.
Toimivat koulu-kuljetukset	Reittejä kehitetään yhdessä liikennöitsijän kanssa.	Ei merkittäviä reklamaatioita koulukuljetuksista, poikkeamiin on vastattu. Huomioidaan perheiden toiveet kuljetusten suunnittelussa entistä paremmin.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus	Alkuvuoden pakkasjaksoista huolimatta reitit ovat toimineet pääsääntöisesti ongelmitta. Yksittäiset tilanteet on keskusteltu välittömästi liikennöitsijän kanssa.
Oppilaita koskevat päätökset tehdään määräaikaisten	Koulupaikat ovat tiedossa kesäkuun alkuun mennessä. Hallinnon tukipäätökset	Asioiden ratkaisuaajat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten	Esiopetuksen oppilaaksiotto-päätös 22.4.2024. Tukipäätöksiä tehty tarpeen

<p>puitteissa</p>	<p>tehdään ilman viivytyksiä, kun kaikki tarvittavat selvitykset ovat koossa.</p>		<p>palveluissa,</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>mukaan esitysten perusteella.</p> <p>Ensimmäisen luokan oppilaiden koulupaikat selvitetty kesäkuun aikana.</p>
<p>Jatketaan kehittämistoimia hankkeiden avulla</p>	<p>Haetaan 10–15 hankerahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.</p>	<p>Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus.</p> <p>Omarahoitus n. 25 – 70 t€.</p> <p>Avustukset 50 – 150 t€.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jokimaiseman ja -laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovaatioita hyödyntäen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella</p>	<p>Huhtikuun loppuun mennessä sivistysjohtaja hakenut kahta hankerahoitusta, lisäksi valmisteltu useampaa hanketta.</p> <p>Myönteisiä päätöksiä mm. leiritoimintaan, elintapa- ja liikuntaneuvonnan aloittamiseen, vakan resurssointiin, S2- ja oman äidinkielen opettamiseen, työpaja- ja etsivä nuorisotyö -toimintaan.</p> <p>Heinäkuussa päättyneiden hankkeiden loppuselvityksiä laadittu elosyyskuussa.</p>

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestetään kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Toimialueella toimii kolme esihenkilöä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Hyvinvoiva kasvu- ja kouluyhteisö	<p>Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä, edistetään osallisuutta ja puututaan aktiivisesti kiusaamiseen, alakoulujen hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen</p> <p>Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja kouluyhteisön hyvinvointia.</p> <p>Osallistutaan Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan kustannuksiin</p>	<p>Kouluyhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia. Kouluterveyskyselyt</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppitunnit.</p> <p>Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat</p> <p>Rahoitusosuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>	<p>Tunne- ja vuorovaikutustaitotunnit ovat toteutuneet.</p> <p>Koulunuorisotyö-hanke jatkui, toimintaa nuorisotilalla. Elokuussa aloitti uusi koulunuorisotyöntekijä. Mm. liikkuva koulu ja Lampin malli 5 hankkeet alkoivat elokuussa.</p> <p>Konsultoivan erityisopettajan palveluita käytetty aktiivisesti, syyslukukaudelle sovittu säännölliset päivät Toholammille.</p>
Opiskelu-huolto	<p>Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä</p> <p>Poissaolojen seurannan, ehkäisyn ja puuttumisen malli kokonaisuudessaan toiminnassa</p> <p>Yhteisövaikuttavuustyön haltuunotto ja toimintamallin kehittäminen</p>	<p>Hankkeiden hyödyntäminen, uudet toimintamallit</p> <p>Henkilökunta tuntee mallin periaatteet ja Wilman työkalut toimivat</p> <p>Soiten ja Itlan kanssa säännölliset tapaamiset, toimintamallit käyttöön</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>	<p>Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön hanke alkoi elokuussa.</p> <p>Poissaolojen seuranta ja puuttumisen mallin käyttöönotto on toteutunut kevätlukukauden aikana.</p> <p>Wilman työkaluja hankittu, käyttöönotto kesken.</p> <p>Yhteisövaikuttavuustyön tiimoilta sivistys- sote -tapaamisia säännöllisesti.</p>
Kulttuuri-kasvatus-suunnitelma	Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa lautakunnan	Oppilaille järjestetyt aktiviteetit noudattavat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten	Alakouluilla kulttuuri-kasvatussuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet eri

	päätöksen mukaisesti	suunnitelmaa	huomioiminen	vuosiluokilla.
Henkilöstökoulutus luo työhyvinvointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatioilla <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Alakouluilta 4 henkilöä suoritti TCM – koulutuksen. Lisäksi suurin osa henkilökunnasta on osallistunut omaehtoisesti omaa työtään tukeviin lyhyempiin koulutuksiin. Ala- ja yläkoulun erityisopettaja osallistui lapset puheeksi – koulutukseen. Neljä kesäyliopistoa haki ja sai rahaa varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutukseen. Sivistysjohtaja osallistui hankeideointiin ja koulutuksia tulee tarjolle keväällä 2025 myös Toholammin henkilöstölle.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkoti ja Sykrylän ryhmis. Varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoidon järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista.

HENKILÖKUNTA	Sateenkaaren päiväkoti	Sykrylä	APIP-toiminta
Vakituiset viranhaltijat	1	-	-
Vakituiset työsuhteiset	16	2	2
Määräaikaiset työsuhteiset	11	-	½
Ostopalvelu			1

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutautuu	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen	Tukipäätökset tehty ja tukea järjestetty tarvetta vastaavasti Loikkaa liikkeelle 2 hankkeeseen

	<p>muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) ja kehittää aktiivisesti osaamistaan</p> <p>Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana toimintanaan, esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutuu omana toimintana (erillistä 1- 2. lk ilttoiminnasta, mutta yhteistyössä), Sykäräisessä 4H:n toteuttamana ostopalveluna</p> <p>Yksi vakituinen perhepäivähoitaja</p> <p>Avoin päiväkotitoiminta ja muskaritoiminta</p> <p>Haetaan uusia hankerahoituksia sekä jatkorahoitusta Loikkaa liikkeelle ja Kerhotyön kehittämisen hankkeeseen</p>	<p>osallistumiseen varattu raha ja osallistumisaktiivisuus</p> <p>Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä</p> <p>Hankkeiden määrä ja toiminta</p>	<p>helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> ennalta ehkäisevät työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä, hankerahoituksella toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella</p>	<p>saatiin rahoitus OKM:ltä avustuspäätös vakalle koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin</p> <p>Avoin päiväkotitoiminta ja muskari toteutuneet</p>
<p>Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys</p>	<p>Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävän kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa</p> <p>Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelman aktiviteetein</p>	<p>Arvio kestävän kehityksen toiminnan laajuudesta</p> <p>Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä</p> <p>Järjestetyt aktiviteetit</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen</p>	<p>Ulkopäiväkotitoimintaan ilmoitettiin tulevalle toimintakaudelle edellistä vuotta enemmän lapsia</p>

Suorite	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TOTEUMA 8/2024
Päivähoitopaikat	119	104	118	94
Aamu- ja iltapäivätoiminta	20	34	26	40

Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 17–34 oppilaan välillä. Esiopetusta on järjestetty Herman Ojalan koululla sekä Kleemolan koululla. Tulevana lukuvuonna esiopetusta järjestetään samoin, Kleemolassa esiopetus toimii 1.–3. luokkien yhteydessä, huomioiden esiopetuksen ja perusopetuksen erilaiset tavoitteet.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	2
Vakituiset työsuhteiset	1
Määräaikaiset	1

Esiopetuksen oppilasmäärän ennuste					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	26	3	1	2	32
2024–2025	18	2	4	6	30
2025–2026	13	3	2	4	22
2026–2027	16	2	3	5	26
2027–2028	10	2	2	4	18
2028-2029	12	4	3	4	23

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Esiopetus järjestetään tarkoituksen mukaisissa ryhmissä	Esiopetusryhmät Herman Ojalan sekä Kleemolan kouluissa	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden koulun tiloissa.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen	Esiopetus on toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Syksyllä alkoivat esiopetusryhmät Herman Ojalan ja Kleemolan kouluissa.

Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa. Opetusta järjestetään Herman Ojalan, Kleemolan, Sykräisen ja Viitojan kouluissa.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	13
Vakituiset työsuhteiset	8
Määräaikaiset	10

Vakituisia viranhaltijoita on useampia lakisääteisillä vapailla, jonka vuoksi määräaikaisia sijaisia on palkattu alkaneelle lukuvuodelle useita.

Alakoulujen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	157	16	28	35	236
2024–2025	159	12	19	32	222
2025–2026	148	13	21	36	218
2026–2027	129	14	13	32	188
2027–2028	114	16	12	30	172
2028- 2029	102	14	13	29	158
2029 - 2030	99	16	14	23	152

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Perusopetusta järjestetään tarkoituksenmukaisesti	Kleemolan pienten ja Sykäräisen isojen koulujen toiminnan vakiinnuttaminen	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten oppimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka huomioiden.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatio-rakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi Strategiset linjaukset: Kyläkoulut nähdään vahvuutena	Isojen ja pienten koulujen toiminta ja yhteistyö on vakiintunut kevään aikana.
Koulupäivien rakenteen tarkastelu	Tavoitteena kuljetusten, ruokailun, opetuksen ja välituntien osalta	Arvio koulupäivien rakenteen toimivuudesta,	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja	Alakouluilla toteutettiin kysely koulupäivien rakenteen

	mahdollisimman toimiva koulupäivä	lasten, vanhempien ja henkilöstön näkemykset, perusopetuslain toteutuminen	nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa	toimivuudesta oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille. Kyselyn tuloksia hyödynnetään tulevan lukuvuoden suunnittelussa.
--	-----------------------------------	--	---	---

Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen alueen oppilaille. Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yläkoulu toimii kolmisarjaisena.

Lukiokoulutus on oppivelvollisille maksutonta. Lukiolaiset ovat kotoisin pääasiassa Toholammilta, Lestijärveltä sekä Rahkosen alueelta. Lukiokoulutus mahdollistaa loppilaisen nuoren asumisen kotona vielä toisen asteen opiskelujen aikana.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	17
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	7

Määräaikaisia työntekijöitä palkattiin alkaneelle lukuvuodelle runsaasti, koska vakituisia viranhaltijoita eläköityi ja irtisanoutui kevätlukukauden lopussa. Virkoja on tarkoitus avata haettavaksi keväällä 2025 ja virkajärjestelyjä kehitetään vastaamaan tulevaisuuden vähenevää oppilasmäärää.

Yläkoulun oppilasennuste			
lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2023–2024	132	14	146
2024–2025	138	20	158
2025-2026	130	21	151
2026–2027	131	21	152
2027–2028	124	20	144

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Tilojen korjaus aloitetaan ja Kuusiston alueen kehittäminen jatkuu.	Oppilas- määrän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Kuusiston koulun tilojen laajempi korjaus ei ole alkanut. Vikoja korjattu tarpeen mukaan ja suoritettu tavanomaisia huoltotoimia. Hankittu uusia oppilastuoleja rikkoutuneiden tilalle investointivarauksesta.
Oppilaiden tuen tarpeisiin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon sekä erityisopetuksen toimin	Kouluyhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Avun tarpeisiin puututaan yksilöllisesti tilanteen mukaan. Hyödynnetään käytössä olevaa toimintamallia, jotta toiminta on suunnitelmallista ja vastuut ovat selvillä.	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Oppilashuoltotyön kehittämistä koskevaa hankerahoitusta on saatu. Hanke käynnistyi elokuussa. Oppilaille on järjestetty tarvittavaa tukea. Kunnanhallitus perusti keväällä erityisluokanopettajan viran. Virkaan ei saatu kelpoista henkilöä, mutta kuitenkin sopiva sijainen lv. 24-25 ajalle.
Koulupäivän rakenteen kehittäminen	Ruokailu järjestetään n. klo 11-12. Tarkastellaan vaihtoehtoja toteuttaa liikuntavälitunti myös yläkoululaisten koulupäivän aikana. Koulupäivä on myös kuljetusten näkökulmasta järkevästi aikataulutettu.	Kouluruokailu -suositus Koulupäivä vastaa tarkoitusta ja tukee oppimista	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Koulupäivän aikataulutusta ja kehittämisvaihtoehtoja on selvitetty. Liikuntavälitunti todettiin hyvin hankalaksi järjestää nykyisten koulukuljetus- ym. järjestelyiden näkökulmasta.

Lukion oppilasmäärä
----

lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2023–2024	30	20	24	74
2024-2025	19	32	18	69
2025-2026	18	19	32	69

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Toholammin lukioon haetaan opiskelemaan laadukkaan opetuksen vuoksi	Turvataan riittävin resurssein opetuksen laatu Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta.	Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä Kouluikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, lukiokoulutuksen jatkaminen	Toholammin lukiota valmistui keväällä 21 ylioppilasta. Jälleen Keski-Pohjanmaan paras lukio ja maan 13. paras pieni lukio. Uusia opiskelijoita aloitti 19.
Opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen.	Lukiossa tarjottavaa erityisopetusta kehitetään.	Erytisopetuksen kehittäminen toteutuu hankkeen tai työryhmän avulla.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Lukion laatu-hankkeessa on kehitetty kokonaisvaltaisesti opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevia toimia.
Toholammin lukio on kansainvälinen ja yhteistyövalmis	Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin. Rehtori toimii KPEDU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.	Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat Yhteistyöstä tunnistettava hyöty Saatu hankerahoitus, hankkeiden kytkäytyminen opetus-suunnitelmaan Neuvottelukunnan kokoontumisten määrä 3–4 /vuosi ja päätökset	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen ja osallisuuden lisääminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi, lukiokoulutuksen jatkaminen	Kansainvälisen liikkuvuuden rahoituksen hakemista valmisteltu yhdessä kumppanien kanssa. Hanke ei toteutunut. Neuvottelukunta ei ole kokoontunut, mutta rehtori osallistunut 2. asteen yhteistyöryhmän kokouksiin.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat kustannuksiaan merkittävämpi osa sivistyspalveluita ja kuntalaisten arkea. Ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä edistävät yleisesti kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteerit. Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat omatoimisesti tai ohjatuksi mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistystoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUMA
<p>Liikunta-palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia</p>	<p>Tavoitetaan ainakin 100 eläkkeelle siirtynyttä kuntalaista liikunnan parissa</p> <p>Järjestetään useampi erilainen liikuntakampanja tai tapahtuma, joiden kohderyhmät on suunnattu eri ikäisille</p> <p>Tuetaan yhdistystoimintaa avustuksin.</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada liikunta/nuorisohankkeita</p> <p>Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia</p> <p>Seniorikortti</p> <p>Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia</p>	<p>Osallistuneiden lukumäärät</p> <p>Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä</p> <p>Osallistujilta saatu palaute</p> <p>Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä ja riittävyys</p> <p>Hinnastot verrattuna naapurikuntiin</p> <p>Käytettyjen seniorikorttien määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, terveysliikunnan merkityksen korostaminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen muuttujiin vastaaminen</p>	<p>Tavoitettiin kevään ohjatuissa liikuntaryhmissä n. 90 eläkeläistä.</p> <p>Järjestettiin lihaskuntokampanja maaliskuussa 2024, sekä hiihtokampanja Suksimestari. Kampanjat oli kohdennettu nuorisosta eläkeläisiin. Suksimestari-kampanjaan osallistui kolmisenkymmentä eri-ikäistä kuntalaista, lihaskuntokampanjaan niin ikään noin kolmekymmentä osallistujaa. Perinteinen Toholammin pyöräilykampanja ollut käynnissä 1.5.-31.8. välisen ajan.</p> <p>Liikuntatoimi myönsi avustusta kolmelle yhdistykselle, ja nuorisotoimi kolmelle.</p> <p>Lampin hallin kuntosalin ja liikuntahallin hinnasto päivitetty vuodenvaihteessa 23-24. Hinnasto edelleen kilpailukykyinen naapurikuntiin nähden ja hinnat edullisia.</p> <p>Seniorikortteja hakenut liikuntatoimesta alkuvuoden aikana 57 henkilöä.</p> <p>Kaikukorttia käytetty</p>

				<p>liikuntapalveluihin 2 kpl</p> <p>Seniorikortit aktivoineet ikäihmisten liikkumista.</p>
<p>Liikunta-paikat ja -välineet vastaavat tarpeita</p>	<p>Tehdään käyttötalous-hankintoja tarpeen mukaan välineitä ja paikkojen kunnossapitoa ajatellen.</p> <p>Edistetään kevyen liikenteen väylän toteutumista kirkonkylä - Lahnalampi - välille</p> <p>Avustetaan kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja liikuntatoimen avustuksin.</p>	<p>Hankinnat toteutuvat tarpeen mukaan.</p> <p><i>Kevyen liikenteen väylä teknisen osaston kadut ja tiet - investointi, joka toteutuessaan palvelee myös liikuntapaikkana</i></p> <p>Myönnettyjen avustusten määrä.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kestävä investointitaso, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>Korkeushyppypaikan suojakate toimitettu elokuun aikana.</p> <p>Kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja tuettu talven 23-24 aikana liikuntatoimen avustuksilla kahdelle talviliikuntakohteelle (erämaalatu ja Toukolan ladut).</p>
<p>Ehkäistään liikunta-paikkojen vikoja, omaisuuden arvon laskua sekä vahinkoja riittävällä kunnossapidolla</p>	<p>Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja</p> <p>Käyttäjien turvallisuudesta huolehtiminen: hiekoitus, liikuntapaikkojen ja -välineistön säännöllinen tarkistus</p>	<p>Henkilötyövuodet</p> <p>Liikuntapaikkojen silmämääräinen kunto, reklamaatiot</p> <p>Ei merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>Liikuntapaikkojen hoitaja irtisanoutui alkuvuodesta 2024. Liikuntapaikkoja on hoidettu tilapäisesti ostopalveluin. Kesäajan työt hoidettiin pääosin omana työnä.</p> <p>Talvikauden kunnossapitotoimet suunnitellaan syksyyn mennessä.</p>
<p>Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä</p>	<p>Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin</p> <p>Mahdollisuuksien rajoissa osallistutaan mm.</p>	<p>Järjestetyt aktiviteetit, määrä ja laatu</p> <p>Osallistujien määrä</p> <p>Saatu hankerahoitus ja</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen sekä osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Nuorisovaltuusto ideoinut ja osin toteuttanut yhteistyössä toimintaa, kuten nuorisotoimen kanssa yläkouluikäisten discon toukokuussa.</p> <p>Nuorisotoimi mukana Villa Elban</p>

	<p>Villa Elban toimintaan</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 2024 loppuun saakka</p> <p>Etsivä nuorisotyö tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria.</p> <p>Nuorisotilan toiminta vakiintuu uuden tilan avauduttua.</p>	<p>hanketoiminta</p> <p>Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot</p> <p>Valtionavustukset</p> <p>Nuortentilan kävijämäärien seuranta</p>	<p><i>Tasapainoinen talous:</i> hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p> <p>Tasapainoinen talous: Talouden tasapainosta huolehtiminen</p>	<p>Kenttätyöntekijöiden koulutuksessa 13.5. Aiheina Vape, nuorten kohtaaminen, sekä nuorisotilojen säännöt.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä on työskennellyt kevätlukukaudella. Työ jatkuu syksyllä uuden työntekijän toimesta, saatiin myös jatkorahoitus toiminnalle 2025 vuoden loppuun saakka.</p> <p>Etsivä nuorisotyön kautta nuoria on työllistynyt yrityksiin sekä myös työkokeilun puitteissa. Kolme nuorta on aloittanut opiskelun syksyllä 24, parilla heistä taustalla pitkä työttömyystausta. Etsivä nuorisotyö on jalkautunut lukioon sekä myös ammatillisiin kouluihin, joissa kunnan nuoria. Heitä on tavoitettu ja he ovat löytäneet etsivä nuorisotyön. Etsivä nuorisotyö koetaan tärkeänä linkkinä niin nuorten kuin yhteistyökumppaneidenkin puolesta.</p> <p>Nuorisotilassa toteutettu monipuolista ohjattua toimintaa keväällä -24 nuorten toiveiden pohjalta (kyselyt). Tapahtumia, kuten vapputempaus, pääsiäisrieha, leffailtoja, korupajaa. Myös koulun jälkeiset nuorten iltapäivät olleet suosittuja, tavoittaneet parhaimmillaan yli 30 nuorta päiväkohtaisesti.</p>
--	---	---	---	---

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö on kirjastopalveluiden osalta kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluiden vastuuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm. Kulttuurisalisissa ja Pajamäen perinnekeskuksessa sekä kesällä torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Järjestetään monipuolisesti lasten kulttuuri-toimintaa	<p>Kulttuurikasvatus -suunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus</p> <p>Hyödynnetään lastenkulttuuri-keskus Lykyn tarjontaa</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Lastenkulttuuri-keskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>Toteutettu suunnitelman kakkostason toimintaa; Teatteri Mukamaksen esitys varhaiskasvatukselle</p> <p>Lykky toteuttanut työpajan varhaiskasvatukselle, osallistunut Pajamäen lastenpäivään ja järjestänyt Soiva ja tanssiva hääperinne --esitykset alakouluille.</p>
Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuri-aktiviteeteista	<p>Järjestetään tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa n. 100 kpl</p> <p>Osallistutaan K-P:n siirtolaisuus hankkeeseen</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuuri-hankkeita</p> <p>Avustetaan kulttuuri-toimijoita</p> <p>Kulttuuri edistää</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Yhteistyö-hankkeiden määrä ja saatu rahoitus</p> <p>Jaettujen avustusten määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen,</p>	<p>Mukana 65 til. Ja 3 näyttelyn järjestämisessä</p> <p>Saatu Kansainvälinen Toholampi -Lampin siirtolaisuus hankkeelle rahoitus.</p> <p>K-P:n kulttuuri-rahastolta kaksi apurahaa Lampille.</p> <p>Jaettu avustuksia 8.000 € sekä kulttuuri- ja liikuntarahastosta 2.400 €</p> <p>Kaikukortti-</p>

	<p>hyvinvointia.</p> <p>Jatketaan Kaikukortti- ja ystäväkortti-toimintaa.</p> <p>Järjestetään ikääntyville suunnattua toimintaa esim. Ikääntyvien yliopiston etäluentoja</p>		<p>hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>käyntejä 6 kpl.</p> <p>Etäluentojen lisäksi mm. konsertit Männistöissä tammikuussa ja heinäkuussa, Kelan kuulemis-tilaisuus, veteraanipäivän juhla.</p>
<p>Kirjasto innostaa eri ikäryhmiä lukemaan ja tekee aktiivista koulu-yhteistyötä</p>	<p>Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta tarjotaan aktiivisesti koululaisille ja lukiolaisille. Kirjavinkkauksia myös aikuisasiakkaille yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.</p> <p>Kirjastossa järjestetään luokkakäyntejä ja myös kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille.</p> <p>Lampin malli -hankkeessa kirjastohenkilökunta pitää alakoululaisten lukukerhoa.</p> <p>Yhteinen kirjailijavieras-hanke Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa</p>	<p>Toiminnan määrä, laatu ja laajuus</p> <p>Kirjavinkkausten, kirjastonkäytön opetuksen ja luokkakäyntien määrä</p> <p>Kerhoihin osallistuvien lasten määrä, kerhoja myös sivukouluilla</p> <p>Saatu rahoitus, kirjailijavierailujen määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen</p>	<p>Kirjavinkkausta pidetty kahdelle seniorikerholle sekä alakouluilla.</p> <p>Lukukerhoja pidetty Viitojan koululla.</p> <p>Toholammin ja Kannuksen kirjastojen yhteiseen Lukeva Lestijokilaakso-kirjailijavieras-hankkeeseen saatiin 14 000e avustusta.</p>
<p>Kirjasto tarjoaa monipuolisia, ajantasaisia palveluita ja opastaa niiden käyttöön</p>	<p>Omatoimikirjasto-palvelusta kerrotaan kuntalaisille ja opetetaan käyttöä.</p> <p>Kirjastossa monipuolista tapahtumatoimintaa eri ikäisille</p> <p>Digineuvontahanke</p>	<p>360- > 500 asiakasta</p> <p>Tapahtumien määrä ja monipuolinen tarjonta</p> <p>Saatu rahoitus ja digiopastusten määrä sekä laatu</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen</p>	<p>Omatoimiasiakkaita 408</p> <p>Tapahtumia kaikenikäisille 20: satutuokiot, nuorten lukupiiri, Ikääntyvien yo, Lasten vaalit, kirjailijavierailut</p> <p>Rahoitusta saatu</p>

	<p>yhteistyössä Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa: digitukea ja -neuvontaa, uuden valtakunnallisen e-kirjaston tehokas käyttöönotto</p> <p>Hakeutuvien kirjastopalveluiden kehittäminen</p>	Kotipalvelu-asiakkaiden määrä	<p>palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen</p>	<p>Kannuksen ja Toholammin kirjastojen yhteiseen Lestijoen Digilaakso-hankkeeseen yht. 21 000 e.</p> <p>Kotipalveluasiakkaita 4</p> <p>Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 29.4.</p>
--	---	-------------------------------	---	--

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Kulttuurisalin kävijämäärä	6516	6.200	2910 (8/2024)
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	7.500	8.000	8.000
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	6	1 (8/2024)

Henkilöstö	Virat ja toimet kpl	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Vakinaiset viranhaltijat	63	81*	85*	42	38
Vakinaiset työsuhteiset	26			34	38
Määräaikaiset viranhaltijat		28*	30*	4,5	9
Määräaikaiset työsuhteiset	4,8			16,5	25
Yhteensä	93,8	109*	115*	97	110

* Henkilöstöraporteissa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä. Luvut sisältävät sekä virat että työsuhteiset tehtävät.

Elokuu 2024 Sivistosasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	496 708	340 960	211 826	62 %	267 411
Maksutuotot ulkoiset	102 026	106 500	62 541	59 %	64 255
Tuet ja avustukset ulkoiset	215 412	223 000	260 801	117 %	270 198
Muut toimintatuotot ulkoiset	124 731	63 900	72 996	114 %	51 343
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	938 877	734 360	608 163	83 %	653 207
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	840	1 000	120	12 %	480
TOIMINTATUOTOT YHT	939 717	735 360	608 283	83 %	653 687
Henkilöstökulut ulkoiset	-5 163 919	-5 161 855	-3 500 962	68 %	-3 485 877
Palvelujen ostot ulkoiset	-706 356	-798 260	-476 425	60 %	-416 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-297 641	-280 830	-191 105	68 %	-217 017
Avustukset ulkoiset	-156 440	-174 700	-113 103	65 %	-119 832
Muut toimintakulut ulkoiset	-102 351	-85 164	-85 859	101 %	-69 402
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-6 426 708	-6 500 809	-4 367 454	67 %	-4 308 738
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-2 572 705	-2 883 229	-1 838 273	64 %	-1 678 302
TOIMINTAKULUT YHT	-8 999 413	-9 384 038	-6 205 727	66 %	-5 987 039
NETTO ENNEN POISTOJA	-8 059 696	-8 648 678	-5 597 444	65 %	-5 333 352
Poistot ja arvonalentumiset	-48 013	-68 357	-53 347	78 %	-15 873
NETTO	-8 107 709	-8 717 035	-5 650 791	65 %	-5 349 225

Käyttötalous yhteensä

Elokuu 2024 Hallinto-osasto, Lomatoimen osasto, Tekninen osasto, Sivisty-

	2023 tilinpäätös	TA2024	Elokuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	19 410 008	18 240 425	13 055 189	72 %	12 499 155
Maksutuotot ulkoiset	2 811 549	2 827 500	1 748 452	62 %	1 765 108
Tuet ja avustukset ulkoiset	445 923	463 200	274 695	59 %	342 908
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 662 993	1 341 016	1 086 631	81 %	893 386
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	24 330 473	22 872 141	16 164 967	71 %	15 500 557
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	4 049 978	4 264 195	2 630 124	62 %	2 569 919
TOIMINTATUOTOT YHT	28 380 451	27 136 336	18 795 091	69 %	18 070 476
Henkilöstökulut ulkoiset	-23 887 793	-23 336 137	-15 134 733	65 %	-15 380 817
Palvelujen ostot ulkoiset	-5 564 605	-5 793 906	-3 642 965	63 %	-3 292 069
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-2 066 461	-1 929 989	-1 124 905	58 %	-1 313 941
Avustukset ulkoiset	-1 404 347	-1 294 700	-924 227	71 %	-893 347
Muut toimintakulut ulkoiset	-715 679	-228 434	-312 277	137 %	-177 541
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-33 638 886	-32 583 166	-21 139 107	65 %	-21 057 715
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-4 048 567	-4 264 190	-2 630 124	62 %	-2 568 508
TOIMINTAKULUT YHT	-37 687 453	-36 847 356	-23 769 230	65 %	-23 626 223
NETTO ENNEN POISTOJA	-9 307 002	-9 711 020	-4 974 139	51 %	-5 555 747
Poistot ja arvonalentumiset	-1 075 940	-934 252	-635 721	68 %	-589 192
NETTO	-10 382 942	-10 645 272	-5 609 860	53 %	-6 144 939

INVESTOINTIEN TOTEUMA

INVESTOINNIT	TP2023	TA2024	TOT 8/2024
HALLINTO			
ATK-ohjelmat	0	-15 000	0
Maa-alueet	-20 719	-50 000	2 016
Osakkeet ja osuudet	-304 875	0	0
TEKNINEN			
Kiinteistöjen korjaukset	0	-125 000	0
Tk vimärisukitus	-37 911	0	0
Eläinlääkärin autotalli	-59 027	0	0
Kv-halli lastauslaituri	-45 800	0	0
Kunnantalon putkiremontti	0	0	-81 553
Tk:n rappaus	-40 351	0	0
Kaavateiden rakentaminen	0	-175 000	0
Porkolantien korjaus	-19 636		0
Kuusistontien korjaus	-106 106		-108 771
Sähkölatauspisteet	0	-25 000	
Kaasutankkausaseman pohjatyöt	0	-100 000	0
Juustotie 41, varikko	-18 693		0
Tiekyltit	-11 410		0
SIVISTYS			
Kuusiston koulun korjaus	121 479	0	0
Kuusiston koulualueen suunnittelu	-13 695	0	0
Kuusiston liikunta-alueen kehitys	-56 517	0	0
Artesaani	3 600	0	0
Taidehankinta liikenneympyrään	-12 097	0	0
Yleisurheilukenttä	-21 985	0	0
Varastorakennus	-4 119	0	0
Sivistyksen kalusteiden hankinta	0	-20 000	-13 260
Kulttuurisalin laitteet	-19 581		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			
Investointihankinnat yht	-667 444	-510 000	-203 584
Muut tuet ja avustukset	0	0	0
Myynnit	0	0	2 016
Investoinnit netto (-/tulo)	-667 444	-510 000	-201 568

KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 8/2024	TOT 8/2023	Toteuma%
Hallinto-osasto				
-1 262 349 Hallinto yhteensä	-1 224 620	-1 031 568	-843 520	84 %
449 802 Lomatoimen osasto	0	1 448 855	731 053	852267647 %
Tekninen osasto				
-756 540 Hallinto ja toimisto	-360 031	-328 614	-537 876	91 %
980 860 Tilapalvelut	660 755	795 425	740 742	120 %
-1 790 Palo- ja pelastustoimi	0	0	-1 790	
-347 033 Rakennus- ja ympäristötk	180 231	-47 228	-57 023	-26 %
-52 200 Maaseututoimi	-55 077	-30 445	-35 410	55 %
-256 430 Ympäristöterveydenhuolto	-263 600	-183 120	-181 344	69 %
-433 133 Tekninen yhteensä	162 277	206 018	-72 701	127 %
Sivistysosasto				
-574 270 Sivistys	-537 123	-362 148	-318 353	67 %
-1 716 601 Päivähoito	-1 694 929	-1 149 735	-1 128 202	68 %
-5 308 347 Koulutus	-5 892 631	-3 806 325	-3 587 241	65 %
-481 739 Vapaa-aika	-523 995	-279 236	-320 817	53 %
-8 080 957 Sivistys yhteensä	-8 648 678	-5 597 444	-5 354 613	65 %
-9 326 637 TOIMINTAKATE	-9 711 020	-4 974 139	-5 539 781	51 %

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 8/2024	TOT 8/2023	Toteuma%
Verotulot				
4 240 878 - kunnallisvero	4 340 000	2 940 141	3 125 086	68 %
696 228 - yhteisövero	589 145	414 848	677 090	70 %
700 180 - kiinteistövero	815 000	405 544	263 783	50 %
5 637 286 Yhteensä	5 744 145	3 760 533	4 065 959	65 %
Valtionosuudet				
4 274 384 - yhdenputken valtionosuus	4 257 559	2 822 860	2 842 872	66 %
160 910 - opetus- ja kulttuuritoimi	202 306	140 686	134 856	70 %
698 965 - verotulomenetyksen korvaus	694 162	464 672	465 976	67 %
5 134 259 Yhteensä	5 154 027	3 428 218	3 443 704	67 %
10 771 545 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	10 898 172	7 188 751	7 509 663	66 %
-245 545 Rahoituserät netto	-248 900	-52 063	-170 656	21 %
1 199 363 VUOSIKATE	938 252	2 162 549	1 799 226	230 %
-1 075 940 Poistot ja arvonalennukset	-934 252	-635 721	-604 399	68 %
123 423 TILIKAUDEN TULOS	4 000	1 526 828	1 194 827	38171 %
1 045 751 Viemärlaitos tulos	-4 000	0	-166 935	
1 169 174 Tulos kunta + VLL	0	0	1 027 892	

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 8/2024	TOT 8/2023
Toiminnan rahavirta			
1 199 363 Vuosikate	938 252	2 162 549	1 799 226
0 Satunnaiset erät +/-	0	0	0
0 Tulorahoituksen korjauserät +/-	0	0	0
1 199 363 Toiminnan rahavirta yhteensä	938 252	2 162 549	1 799 226
Investoinnit			
-667 595 Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-510 000	-203 585	-382 037
0 Rahoitusosuudet investointimenoihin(+)	0	0	0
0 Käyttöomaisuuden myyntitulot(+)	0	2 016	0
-667 595 Investoinnit netto	-510 000	-201 569	-382 037
531 768 Toiminnan ja investointien rahavirta	428 252	1 960 980	1 417 189
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
-2 978 000 Antolainasaamisten lisäykset	-1 280 000	-100 000	
2 325 785 Antolainasaamisten vähennykset	1 280 000	8 000	490 500
-652 215 Antolainauksen muutokset yht	0	-92 000	490 500
Lainakannan muutokset			
0 Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	
-448 010 Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-448 010	-296 224	-239 587
-6 000 000 Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 000	-1 000 000	-2 500 000
-6 448 010 Lainakannan muutokset yht	-398 010	-1 296 224	-2 739 587
-6 568 457 Vaikutus maksuvalmiuteen	30 242	572 756	-831 898

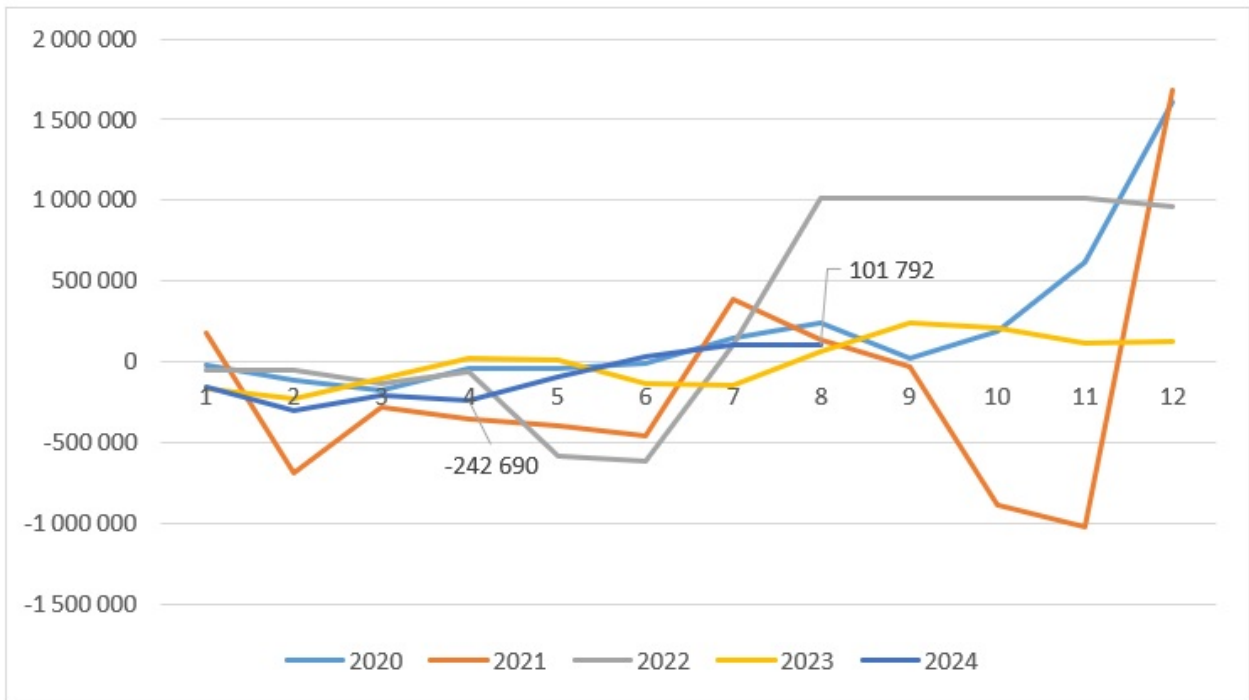
Lainamäärän kehitys

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 8/2024	TOT 8/2023
10 888 023 Lainamäärä kunta	10 990 013	9 591 799	14 596 446
10 888 023 Lainat koko kunta	10 990 013	0	9 591 799

Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta sekä viemäri liikelaitos

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 8/2024	TOT 8/2023
Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta+VLL			
5 335 892	4 166 718	6 862 720	5 194 611

TALOUSKÄYRÄ vuosina 2024, 2023, 2022, 2021 ja 2020

Toteutunut vuodet 2020–2024

Talouskäyrässä huomioitu tiedossa olevat tai arviot kuukausittaisista tuotoista ja kuluista, mitkä eivät ole vielä kirjanpidossa. Käyttötuloista on vähennetty hankkeisiin saatuja avustuksia ja muita tuloja, mitä ei ole vielä käytetty. Käyttötalousmenot on oikaistu vastaamaan oletettavaa toteutumaa. Verotulot ja valtionosuus yhteensä on arvioitu toteutuvan budjetin mukaisena. Elokuun lopun tilanne on tässä kuvassa 101 792 euro ylijäämäinen, kun se kirjanpidosta raportoituna näyttää 1 526 828 euroa ylijäämää. Talouskäyrä ei sisällä viemäri liikelaistosta.

YHTIÖT

Viemäri Oy

Vastuuhenkilö   **Viemäri Oy:n hallitus**

Toiminta-ajatus: Viemärilaitos huolehtii asiakkaiden viemäriveresien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.8.2024
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1	7
Viemäriverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1	1
Talouden tasapainottaminen	Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi	Toiminnan kehittämistä edellytetään.

TOHOLAMMIN VIEMÄRI OY			
	TA2024	1-8/2024	Tot-%
LIIKEVAIHTO	699 700	401 634	57 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0	5 719	
	699 700	407 353	58 %
Materiaalit ja palvelut ostot tilikauden aikana	0	-183 542	
Palvelujen ostot	0	-70 637	
Henkilöstökulut			
palkat ja palkkiot	0	-54 808	
saadut kelakorvaukset	0	5 988	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	0	-7 790	
Muut henkilösivukulut	0	-1 361	
	-78 854	-312 150	396 %
Poistot ja arvonalentumiset	-194 329	-78 072	40 %
Liiketoiminnan muut kulut	-310 617	-110 119	35 %
Rahoitustuotot ja kulut			
Muille maksetut korkokulut	0	-24 964	
Muut rahoituskulut	0	-85	
	-115 900	-25 049	22 %
Tilikauden voitto/tappio	0	-118 037	

Kiinteistö Oy Toholammin vuokratilat (100 %)

Vastuhenkilö: toimitusjohtaja Maija Hjelmeroos
Kiinteistöyhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratilokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.8.2024
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>80 %	79 %
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden Vaihtuvuus	< 25 %	8 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 1.500 €	0 €

Asuntojen käyttöaste on edelleen hienoisessa laskussa.

Syksyn aikana on vuokrattu kauan käytöstä poissa olleita asuntoja tuulivoimatyöntekijöille. Tällä saadaan nostettua sekä käyttöastetta että vuokratuloja.

Yksi suurempi vesivahinkoremontti on saatu päätökseen ja tähän saatiin vakuutusyhtiöltä korvaus, huomioituna kuitenkin ikävähennys 30 %.

KOY Toholammin Vuokratalot	TP2023	TA2024	TOT 8/2024	Tot.-%	TOT 8/2023
TULOSLASKELMA					
KIINTEISTÖN TUOTOT					
Vuokrat	605 833	623 000	400 144	64,23	404 933
Käyttökorvaukset	31 619	31 400	22 353	71,19	21 028
Muut kiinteistön tuotot	31 986	40 000	40 390	100,98	31 986
	669 438	694 400	462 887	66,66	457 947
LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	2 440	4 000	1 242	31,05	2 328
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-570 094	-498 074	-382 394	76,77	-371 692
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	101 784	200 326	81 735	40,80	88 582
Poistot ja arvonalentumiset	-180 576	-180 576	-120 384	66,67	-120 384
Rahoitustuotot ja kulut	-25 526	-27 750	-14 699	52,97	-7 129
TILIKAUDEN TULOS	-104 318	-8 000	-53 348	666,85	-38 931

Toholammin Kehitys Oy (100 %)

Vastuhenkilö   **Toholammin kehitys Oy:n hallitus**

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistöhuoltopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

Elinkeinopalvelut ovat siirtyneet kunnalle ja Kaustisen Seutukunnan yhteistyöllä tuotettaviksi palveluiksi. Kehitysyhtiön toiminta rajoittuu toimitilojen vuokraukseen ja yritysrahoitukseen.

Toimitilojen korjausinvestointien ennustetaan kasvavan kiinteistöjen ikääntyessä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 31.8.2024
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99 % vuokrausaste
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Budjetoitu tuotto vähenee lainojen ylimääräisen lyhennyksen vaikutuksesta.

Osavuositikatsaus 1-8/2024	TP 2023	TA 2024	TOT 0824	Tot-%	TOT 0823
Liikevaihto	432 676	411 009	293939	71,5	263756
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	3624		0
- Materiaalit ja palvelut	0	0	0		0
- Muuttuvat henkilöstökulut	0	0	0		0
- Muut muuttuvat kulut	0	0	0		96
Myyntikate	432676	411009	297563	71,5	263852
- Kiinteät henkilöstökulut	-1740	0	735		870
- Liiketoiminnan muut kulut	-154014	-67211	-80839	120,27	-75670
Käyttökate	276922	343798	215989	62,8	187312
- Poistot ja arvonalentumiset	-176117	-202 811	-115673	57,0	-116466
= Liikevoitto	100804	140987	100315	71,15	70846
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	25296	21090	-775	-103,0	25081
Tuloverot	-25074	-25932	-19908	76,77	-19039
= Tilikauden voitto/tappio	101027	109649	79632		76888

Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Jotta ihmisillä olisi joku, jonka kanssa lämmitys on helppoa, varmaa ja edistyksellistä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteuma 31.8.2024
Näkyvyyden parantaminen	Some-näkyvyys	>12 julkaisua / vuosi	30 kpl
Asiakkaiden huomiointi	Asiakaspäivät	1 kpl	-
Uusien lämpöasiakkuuksien hankinta	Määrä	3 kpl	2 kpl
Koulunmäen laitoksen saneeraus osa 1	Savukaasujen puhtaus	30 % pienemmät hiukkaspäästöt	Tavoite saavutettu

Kesä 2024

Saimme koulunmäen lämpölaitoksen ensimmäisen saneerausosan valmiiksi ennen kesälämmityskautta. Kattilaan vaihdettiin uusi hiukkassuodatin sekä uusia taajuusmuuttajia. Saneeraus oli onnistunut ja laitoksen hiukkaspäästöt alenivat merkittävästi.

Kaukolämpöverkkoon lisättiin kaksi uutta asiakasta alkukesän aikana. Verkostoa saneerattiin lisäksi Perkkiön alueella useammassa kohtaa.

Markkinointia ja näkyvyyden edistämistä on hoidettu Toholammin Energian nettisivuilla ja somessa. Näistä esimerkkeinä asiakastarinat. Osallistuimme myös Toukomarkkinoille oman telttaständin kanssa.

ORC-voimalaitoksella keskityttiin pitkälti kesäseisokin huoltoihin ja korjauksiin sekä erilaisiin laitoksen toimintavarmuutta parantaviin hankkeisiin. Näistä esimerkkinä polttoainekuljettimien parannettu pohjalämmitysjärjestelmä. Kesällä valmisteltiin myös voimalaitoksen kattilaan uutta lämpöä eristävää kotelorakennetta, jonka rakentaminen alkaa syksyllä.

Palkkasimme meille kesätyöntekijän, joka aloitti 3 kuukauden työnjaksonsa juhannuksena.

Lämmöntoimitus on ollut katkeamatonta verkostosaneerauksien ja uusien asiakkaiden liittämistä tulleita lyhyitä katkoksia huomioimatta.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

ORC-voimalaitoksen kattilan uusi lämmöneristekotelo valmistuu syyskuun aikana. Kotelorakenteella otetaan talteen kattilan vuotohäviöitä ja ne hyödynnetään palamisilman lämmittämisessä.

Toholammin Energia järjestää voimalaitoksella avoimen kaukolämmön syyspäivän näkyvyyden parantamiseksi ja asiakkaiden huomioimiseksi.

Talous

Taloudellisesti vuosi on mennyt suunniteltua paremmin suuremman lämmönmyyntimäärän sekä paremman sähköntuotannon katteen vuoksi. Myös käyttökulut ovat toteutuneet odotettua pienempinä.

Tytäryhtiö Energisoiva on ostanut toimitusjohtajan työpalvelusta Toholammin Energia Oy:ltä.

Toholammin Energia Oy Konserni	TP2023	TA2024	TOT 08/2024	Tot-%	TOT 08/2023
Tuloslaskelma					
Liikevaihto	1 415 693	1 526 198	1 153 524	76 %	827 722
+ Liiketoiminnan muut tuotot	3 860	250	-		250
- Materiaalit ja palvelut	- 675 925	- 659 851	- 467 868	71 %	- 414 988
- Henkilöstökulut	- 218 439	- 241 679	- 150 118	62 %	- 155 356
- Poistot ja arvonalentumiset	- 258 139	- 274 640	- 153 946	56 %	- 151 686
- Liiketoiminnan muut kulut	- 149 056	- 130 674	- 162 304	124 %	- 114 916
Liikevoitto (-tappio)	117 993	219 605	219 287	100 %	8 973
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	- 140 369	- 180 342	- 120 800	67 %	- 85 482
Tilikauden voitto / tappio (Ennen veroja)	- 22 376	39 263	98 487	251 %	94 455
Verot			6 084		
Tilikauden voitto / tappio verojen jälkeen			92 403		

Energisoiva Oy on Toholammin Energia Oy:n 100 %:sti omistama tytäryhtiö, joka tuottaa ja myy sähköä. Energisoiva Oy:n ensimmäinen tilikausi kestää 15 kuukautta 1.10.2023 - 31.12.2024.